

Հը շինել տուեց Շիրվանի կոյսի համար: Բարձր ատամնաւոր պարիսպները շրջապատում են նրան և արքայից արքայի վախից՝ թռչունը իր թեւերով չէ թռչում այդ ամրոցի վրայից, օձը իր փորով չի համարձակուում սողալ նրա պարիսպների տակ: Այս տեղ փակուած է թադուհին: Ալեւոր բռնաւորը շինել տուեց այդ ամրոցը նրա համար, որպէս զի հայրենեայ տեսքով կարողանայ ըսփոփել նրան և գրաւել նորա սիրտը: Այս ամրոցի պատուհանից նա կարող է տեսնել ամբողջ Շիրվանը նրա քաղաքներով, գիւղերով, աւաններով: Ահա այն տեղ հովտի մէջ կարելի է տեսնել հին քաղաքը իւր մզկիթներով, բարձր մինարէններով, ալգիներով և հին խաների շէրիմներով: Ահա և այն տեղ գէպի հարաւ բարձրաւանդակի վրայ, շրջապատուած վիթխարի ծառերով, նկարուում է Ս. Ստեփաննոսի վանքը (Սաղիանի) իր խարխուլ գմբէթով. ահա և նորա ստորոտում տարածուող գիւղը իւր ալրուած խրճիթներով, ահա և նրան շրջապատող անտառները, դաշտերը, բլրակները . . . իսկ հեռու հեռու, հորիզոնի վրայ նկատուում են ծանօթ լեռնաշղթաները. ահա և կատաղի Փիրսահաթը (գետը), որ մռնչալով, ֆշֆշալով, սարերը կտրատելով առաջ է վազում . . . բայց ինչո՞ւ կարօտեալ հայրենիքի տեսքը ճնշում է երիտասարդ կոյսի սիրտը. ինչո՞ւ արցունքը ալդպէս առատօրէն վազում է նրա աչքերից . . . բացայայտ է պատասխանը . . . :

« . . . Ֆիթ գաղի արեւելեան ստորոտում, Ժայռի տակ, մի տափարակ բարձրաւանդակի վրայ գտնուում է միայնակ մի գերեզման: Ժամանակից սեւայած փայտեայ մի խաչ կանգնած է այդ գերեզմանի վրայ: Հարցրէք անցնող գիւղացուց. ո՞ւմն է այդ միայնակ գերեզմանը, և նա ձեզ կպատասխանէ՝ «Շիրվանի կոյսինը»:

Փիղ դաղի ճանապարհի վրայ և ստորոտումն է Գաղա-Գիւնաշ անունով աննշան ուխտատեղին, ուր յաճախում են Զամախեցիք հանդերձ ընտանեօր՝ ամենայն ջերմեւանդութեամբ. իսկ նրանից մօտ և յայտնի ուխտատեղին — սուրբ Ստեփաննոսի վանքը — զալու համար պատճառ են բերում, թէ լուծեւեհանները ասում են՝ ուխտ ու մատաղ չկայ: